

Cirkulärnr: 1993:199
Diariernr: 1993:2553
Handläggare: Ingrid Lindskog
Ingegärd Hilborn
Avdsek: AK SkoBa
Datum: 1993-12-20
Mottagare: Kommunstyrelsen, förskola, grundskola,
kommundelsnämnden, länsförbunden
Rubrik: Inskrivningsregler i grundskolan m m

Handläggare
Ingrid Lindskog
Ingegärd Hilborn

1993-12-20

Kommunstyrelsen
Förskolan
Grundskolan
Kommundelsnämnden
Länsförbunden

Inskrivning av sexåringar i grundskolan m.m.

Bakgrund

Skolverket har i sin rapport **Tidigare skolstart** riktat kritik mot en del kommuner för deras hantering av inskrivningsreglerna. I vissa kommuner har man inte skrivit in sexåringarna i grundskolan, även om de undervisats tillsammans med sjuåringar i ett läsår. I stället bedömer man i efterhand om sexåringen skall fortsätta i årskurs två eller om detta första år skall räknas som ett förskoleår. På så sätt ger man barnen möjlighet att få tre eller fyra års skolgång på lågstadiet .

Motivet till den "flytande" skolstarten är pedagogiskt. Man vill ge sexåringen en mjuk inskolning och möjlighet att få det bästa både ur förskolans och skolans pedagogik. Kommuner som infört olika former av "barnskola" och åldersblandad undervisning har ofta kommit långt i arbetet med individualiserad undervisning och anpassning av skolan till olika barns behov.

Verksamheten i de olika formerna av "barnskola" ger stora pedagogiska vinster och upplevs positivt både av barn, föräldrar och personal. Kommunförbundet har därför i kontakter med Utbildningsdepartementet framfört åsikten att man bör undersöka om det går att använda regelsystemet, som det ser ut i dag, eller i annat fall göra sådana förändringar att kommunerna ges möjlighet att fortsätta sitt arbete inte bara med en flexibel **skolstart** utan också med en flexibel **skola**.

Regler kring inskrivning, uppflyttning m m

Regler om **inskrivning** finns i 6 kap 1 § grundskoleförordningen (Grf).

1§ Under vårterminen varje år skall de barn i kommunen som under kalenderåret blir skolpliktiga skrivas in.

Första stycket skall också tillämpas på barn som inte är skolpliktiga men som med stöd av 3 kap 8 § skollagen skall börja skolan redan höstterminen det kalenderår det fyller sex år.

Inskrivningsreglerna förutsätter alltså att de sex- och sjuåringar, som skall börja i grundskolan skrivs in under vårterminen. Inskrivningen är däremot inte kopplad till en speciell årskurs. Av 4 kap 3 § skollagen följer dock att eleven normalt börjar i årskurs 1, eftersom skolan är organiserad i årskurser och stadier. I ett mer flexibelt system kunde man tänka sig att nybörjarna i stället placeras in i olika grupper eller årskurser beroende på mognadsnivå, redan uppnådda kunskaper och färdigheter etc.

Övriga regler som kan tillämpas för att få en flexibilitet beträffande årskurser är reglerna om **uppflyttning** m m i 6 kap 3-6 § Grf.

3§ Vid slutet av varje läsår skall eleverna i årskurserna 1-8 flyttas till närmast högre årskurs, om inte annat beslutas med stöd av 4 eller 6 §.

4§ Rektor får efter samråd med en elevs vårdnadshavare besluta att eleven inte skall flyttas, om detta med hänsyn till elevens allmänna utveckling och i övrigt är lämpligast för eleven.

5§ Rektor får besluta att under läsåret flytta en elev till högre årskurs, om eleven har goda förutsättningar att delta i utbildningen i den högre årskursen och elevens vårdnadshavare medger det.

6§ Rektor får på begäran av elevs vårdnadshavare medge eleven att gå om en årskurs.

Kommunförbundets bedömning är att den kommun, som vill erbjuda en elev ett extra skolår någon gång under grundskoletiden kan göra detta med hjälp av 4§ och 6§. Detta gäller inte bara barn som börjar som sexåringar utan också sjuåringar.

Beslut om utökad tid i grundskolan kan dock få konsekvenser för när eleven vill och kan sluta grundskolan. Detta gäller emellertid även i dag, eftersom en elev har rätt att avsluta grundskolan redan efter årskurs 8, om han/hon fyller 16 år under kalenderåret. En elev, som tillfredställande har slutfört nio årskurser i grundskolan, har rätt att sluta, även om han/hon bara är 15 år.

Slutsatsen är att nuvarande regelsystem ur rent juridisk synvinkel skulle kunna tillåta den flexibilitet, som kommunerna efterlyser. Utbildningsdepartementet har inte haft några invändningar mot Kommunförbundets referat eller tolkning av gällande lagstiftning.

Förutsättningarna för att nuvarande regelverk skall kunna användas bör naturligtvis alltid vara

att föräldrarna är informerade om de olika möjligheterna till verksamhet för sexåringar

att föräldrarna bestämmer om sexåringen skall börja skolan och att inskrivningsreglerna följs, så att det aldrig råder oklarhet om barnet går i skolan eller inte

att föräldrarna lämnar medgivande till de ytterligare beslut om elevens placering i årskurs, som skolan föreslår

att alla beslut gäller individuella elever och inte grupper av barn

En stor nackdel med det nuvarande regelsystemet är de sociala och psykologiska konsekvenser det kan medföra för ett barn att bedömas strikt efter regler om kvarsittning respektive uppflyttning. De kommuner som arbetar med "flytande skolstart" strävar efter att sudda ut sådana begrepp och avdramatisera årskursbyten och övergång mellan förskola och skola.

Uppfattningen att elevens utveckling, inte ålder, skall vara avgörande för hur snabbt eleven tar sig fram i skolsystemet finns i hela skolvärlden i dag, inte minst i den nya kursutformade gymnasieskolan. Kommunförbundet har därför begärt hos Utbildningsdepartementet att hela det föråldrade regelsystemet kring inskrivning, kvarsittning och uppflyttning skall ses över och moderniseras.

Utbildningsdepartementet erinrar om den sittande utredningen om Förlängd skolgång, som ser över frågorna kring skolstarten och skoltidens längd. Man aviserar också en översyn av bestämmelserna kring stadiindelning, årskurser etc i skolförordningarna i samband med införandet av nya läroplaner i alla skolformer efter riksdagsbeslutet den 14 december. Översynen kommer att påbörjas under våren 1994. I samband med denna översyn kommer Kommunförbundets synpunkter att beaktas.

Önskemålen om en modernisering och harmonisering av lagstiftningen mellan skola och barnomsorg gäller även andra delar i regelsystemet, t ex regler om skoldagens längd och sekretesslagstiftningen. Beträffande sekretesslagstiftningen meddelar dock Utbildningsdepartementet att det idag inte finns några planer på en sådan översyn.

Lokaldemokratikommittén har lagt förslag om vissa förändringar i sekretesslagstiftningen, som nu bereds inom civildepartementet. Vi återkommer med information, när en proposition föreligger.

Upplysningar med anledning av detta cirkulär:

Ingrid Lindskog, Sofia Larsson eller Ylva Winberg, sektionen för skola och barnomsorg

Ingegärd Hilborn, Juridiska avdelningen

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Allmän kommunalpolitik

Sektionen för skola och barnomsorg

Louise Fernstedt

Ingrid Lindskog